

Jonathan Kay, den unge advokaten i Phillips som ble sendt fra selskapets hovedkvarter i USA til Stavanger, byen med «no winter, no summer, no bars». Han spilles av den britiskfødte skuespilleren Bart Edwards.

Vegard Hoel spiller den legendariske Stavanger-politikerer Arne Rettedal med stor overbevisning, og debutanten Anne Regine Ellingsæter har høstet mange lovord for sin tolkning av sekretæren hans, Anna Hellevik som tok spranget fra bygda Dirdal til mulighetens by.

LYKKELAND – om å gripe mulighetene

Endelig kom den. *Lykkeland*. TV-serien som fikk priser og hederlig omtale i det store utland lenge før vi her hjemme hadde sett første episode. Og manusforfatter Mette Bølstad vil gjerne lage mer. Hun har stoff til flere sesonger – hvis NRK vil.

Eldbjørg Vaage Melberg
Foto: NRK

Serien ble stort sett godt mottatt i Lykkeland også. Selv om Stavanger-folk i passende alder ikke kan huske at bedehuskulturen sto så sterkt som i TV-serien – og at overklassen i serien ikke snakker stavangersk slik de virkelig gjorde det på slutten av 1960-tallet.

De åtte episodene har tatt oss fra 1969, da oljeselskapet Phillips Petroleum prøvde å vri seg unna den siste letebrønne de hadde forpliktet seg til og fram til 1972, da prøveproduksjonen på Ekofisk-feltet i Nordsjøen var i full gang.

Vi har fått innblikk i hvordan Stavanger-politikerne, med Arne Rettedal i spissen, og lokale næringslivsfolk som Torolf Smedvig snudde seg rundt i rekordfart da de så at her var det muligheter for å gi Stavanger et nytt bein å stå på. Vi har sett hvordan en viktig næring i Stavanger – hermetikkindustrien – hadde store problemer. Og hvordan

enkelt personer grep muligheten til å være med på et nytt eventyr. Ikke som dokumentarfilm, det har vært gjort før. Men gjennom en dramaserie der vi har fulgt utviklingen gjennom mennesker som engasjerer oss.

Innsikt

«Jeg liker å gå inn i andres virkelighet. Det krever at jeg må være «flytende i olje». Det tar lang tid. Jeg må være god nok til å kunne ha en samtale med de som har vært med på det. Jeg må kunne nok til å stille spørsmål.» Dette sier Mette Bølstad, seriens manusforfatter.

Norsk sokkel møtte henne på en kafé på Grünerløkka i Oslo like før første episode ble sendt på NRK.

Hun har brukt mange kilder, blant annet det digitale arkivet til *Stavanger Aftenblad* og kommunikasjonsdirektøren i Conoco Phillips, Stig Kvendseth, som har skrevet boken *Funn*, en god historisk gjen-

nomgang av epoken.

«Jeg vært på oljemuseet og snakket med og lest bøkene til olje-historiker Kristin Øye Gjerde. Jeg har vært i kontakt med tidsvitner – en dykker, «oljeorakelet» Bjørn Vidar Lerøen (tidligere oljejournalist og mangeårig kommunikasjonsmedarbeider i Statoil), Oljedirektoratet og lederen på hermetikkuseet i Stavanger Piers Crocker. Jeg har gjort meg kjent med byen – vært der mye,» forteller Bølstad.

Byen med «no winter, no summer, no bars», som en av karakterene i serien sier om Stavanger i første episode.

«Jeg måtte bestemme meg for hvor karakterene skulle jobbe. Phillips fikk en advokat – det var ingen advokat blant de tre første medarbeiderne Phillips hadde i Stavanger. Jeg valgte å bruke den vrien for å komme inn på det norske regelverket og finne en måte å få Arne Rettedal, legendarisk

Manusforfatter Mette Bølstad har allerede manus for flere sesonger av *Lykkeland*. Her er hun med prisen hun fikk for beste manus i Cannes i april 2018 under den nye internasjonale seriefestivalen. Serien fikk også prisen for beste musikk.

Stavanger-politiker og senere ordfører, i tale.»

På feltet

En stor opplevelse for manusforfatteren var besøket på Ekofisk-feltet: «Det var helt fantastisk å fly ut. Vi fløy lavt. Klokken var sju om morgenen. Inne i skylaget – sola gikk opp – det var magisk å se de første plattformene. Jeg har holdt på med dette i tre år nå, har et sterkt forhold til det, og så ser jeg feltet for første gang.»

«Jeg var på en gammel plattform – Charlie – hvor tiden har stått litt stille. Jeg så også mange av de nye plattformene, de er ganske high-tech. Men det er det der mekaniske som er starten på vår økonomiske vekst. De som jobbet der var sjømenn, menn som kunne kjøre traktor, menn som kunne mye, arbeid som krevde muskler.»

«Det er så stille der ute sammenlignet med den virkeligheten som var der fra 1969 til 1972, da var det bråkete. Derfor var det deilig å komme ut på Charlie-plattformen som fremdeles har litt av det sølete, det maskulint bråkete.»

«Mitt ønske har ikke vært å for-

telle en bakteppehistorie. Dette er faktabasert. Vi kompromisser ikke med det historiske for at dramaet skal funke. Man bruker karakterene sine for å fortelle noe som er viktig. Det som er viktig, er å formidle en fortelling som gjør at vi skal forstå oss selv. Det er viktig at vi har et samfunnsperspektiv – det er viktig at vi forstår hvor velstanden kommer fra. Vi skulle vise en region fra fattig til rik.»

Tro

«Navnet *Lykkeland* kom for lenge siden. Den het først *Mirakelet* i Stavanger. Den engelske tittelen er nesten enda bedre; *State of happiness*. Det er jo klart at oljen er uløselig knyttet til vår velstandslykke. Det er mye vi ikke har behov for å bekymre oss for på grunn av oljen,» sier Tone Rønning, prosjektsjef i NRK.

«Dette kan vi naturligvis vise i dokumentarform, og det er gjort, men i dramaform kan vi vise det gjennom menneskene – vi kommer inn i hodene og hjertene på disse karakterene, det har mange for-

Selv om vi kan sitte i dag og se

konsekvensene av oljeindustrien, så er det ikke det som er kjernen i historien. Kjernen dreier seg om innovasjon – om å gripe de nye mulighetene. Det handler om å tørre å tro på at eventyret kan realiseres i morgen, sier Rønning.

Det beste

NRK bruker veldig mye penger på drama, derfor er det viktig at det setter spor. Drama har sin rett når det setter dagsorden, ifølge Rønning og legger til at forventningen fra NRK-ledelsen er helt soleklar: «Lev i verdensklasse! For publikum sammenlikner ikke norsk drama med norsk drama, de sammenlikner med det beste de ser, og det kommer fra hele verden.»

Manusforfatter Bølstad vil gjerne lage mer *Lykkeland* – hun har stoff til mange sesonger. Men om det blir noe av, er opp til NRK.

«Nei, det er det ikke tatt stilling til,» sier Rønning. Vi har mange gode prosjekter, mange gode historier som venter på å bli realisert. Vi gjør en rå og brutal prioritering blant mange prosjekter.»

«Det er ikke utelukkende seertall som styrer hva NRK gjør og ikke

Tone Rønning og NRK har ikke tatt stilling til om det blir flere sesonger av serien *Lykkeland*.

gjør,» sier prosjektsjefen. Det er for det første samfunnsoppdraget vårt, så er det strategien vår. Men det hjelper jo at vi når de vi ønsker å nå, og at de liker det de ser. At de får valuta for lisenspengene. Såpass respekt må vi ha for publikum. Men vi kan ikke kun ta beslutninger på grunnlag av seertall.»

«Vi er opptatt av å samle folk rundt felles opplevelser, gjøre folk kjent med vår felles historie – og det tenker jeg er viktig – å stå på

skuldrene av historien når vi skal hoppe inn i fremtiden. Vi håper at serien gir en felles opplevelse og en felles innsikt i historien vår, det er et veldig viktig fundament i hele velstandsnorge.»

«Vi kom inn i arbeidet med serien i en periode da oljeprisene var på vei ned, akkurat som fiskeriindustrien var på vei ned i 1969, og vi står overfor de samme dilemmaene i dag; hvorvidt vi skal fortsette å gjøre det vi pleier å gjøre eller om vi skal kaste oss ut i det og gripe de nye mulighetene. Der opplever jeg at *Lykkeland* er en fin inspirasjon nettopp til å gripe mulighetene og ikke bare holde på med det som er trygt og kjent.»

«Vi må være veldig takknemlig for de politikerne vi hadde den gang. De var opptatt av arbeidsplasser i hele landet – og at oljen skulle komme hele landet til gode.»

Anne Regine Ellingsæter måtte lære seg både stenografi og maskinskriving for rollen som Arne Rettedals sekretær, Anna Hellevik. En krevende lærer var manusforfatterens mor, som fant fram sine gamle lærebøker fra 1950-tallet.

Alenemoren Toril Torstensen er hermetikkjenta med bakgrunn fra bedehuskulturen. Hun representerer på denne måten to viktige miljøer i datidens Stavanger. Malene Wadel spiller rollen som Toril.

Pia Tjelta har sagt at hun elsker rollen som overklassefruen Ingrid Nyman. Hun er en av de mest ettertraktede skuespillerne i Norge og har høstet heder og ære for sin innsats både på scenen og på lerretet.